

Pe Tsipaebi Bajuto Radio Jawa, Pa Kuenia Na Ewetijitsia,
Jiwi Tomaranü Jawa Pa Domae Ya Pata Najetaruka COVID-19

Cultural Survival

Dajitatsi Nakobena
Ajibi Ejanaenatsi
Pa Domaeje

*Jiwi tomaranü jawa bajara pa
COVID-19 domae kaujupa
najetarubenatsi, kaeto ata apo waja
wajunae taekuene. Cultural Survival
monae nakueneba najetarubena pe
yawenonae tsipaebi neja radio paibiwi
jawa, jiwi tomaranü neja, itsa jota
pijinia yapütaeya ejana, pakuenia pe
kanakujabi kueniatsi na waiübanubenena.*

*Bajara pa dajita jiwi pija Radio,
bitso yawenona Sikuanı tomaranü
jawa, pe paebineja petsi jamatabü
pitsapae liwaisianutsi, pe najume
itajubineja petsikarukae kueniatsi
jume namatamotsiaya, domae liwaisi
yabara, nejata yapütae ejanaejitsia
dajita jiwi tomaranü jawa. Tsipaji jiwi
ya namatamota dajita peyapütae kuene
bajarajuata radio jawa najume yapütae
ejana.*

Galina Angarova
Galina Angarova

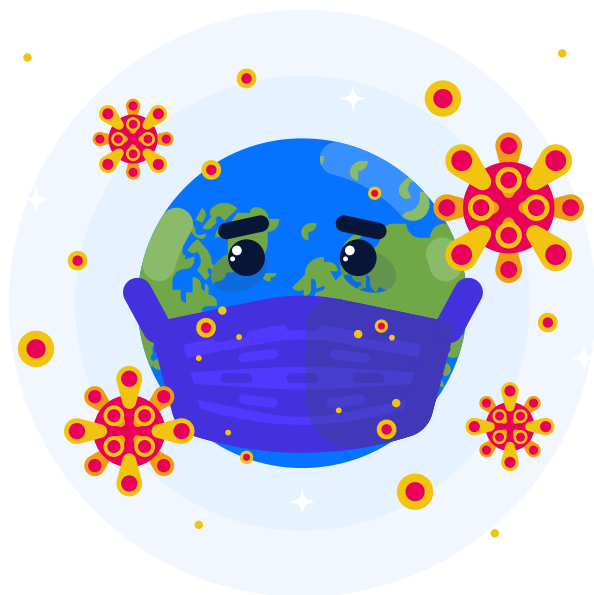
Buryat Wünü Jiwitowa,
Jua Namata Kaitorobaje - Cultural Survival

COVID19 DOMAE YANIWA PE TSITAJUTSI BAJUTO PAKUENIA NA EWETIJITSIA JANEWAETSIA

Ma pabajutoje jaita pe tsitajutsineja pakuenia na ewetijitsia pija tomaranü jawa, yajawa penamata kanukae jiwi to yapüjanepanae jitsiatsi penatsiwajunae janewaetsineja dajita matakabianu jawa COVID 19 domae yabara.

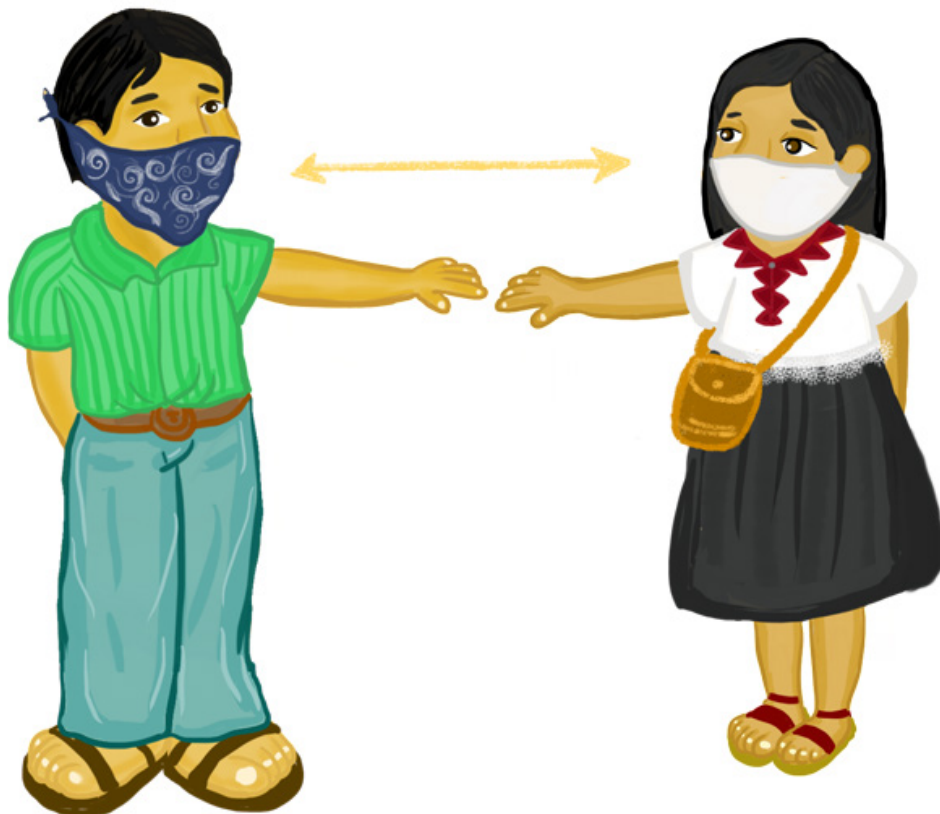
COVID 19

Dajita nakuanü jawa ya kajupa COVID 19 domae. Tsijaita abajü waü pekaüjükae neja. Pe na kobena tae najetarubena kuenia dajita penamata kaitorobiwi pa nakuataje, nua itaweta najetarubena pe najuma jinawanapae yaniwa jiwi, bitso ayapübeje ejana pa matakabi jawa na ewetsineja nakuene benawanapaya. Bajara juata pa domae naka najamatabü jinae ejana pakuenia waja salinaiwimi naeweta bajayatami, nejata waja itajuto tsoniataeneja naejawanü, unu nua iranü, tsipaji bajara ju ajibi nejewa apo be jainaetsi waja na waübi neja. Jaitatsi pakuenia jinawanapae jitsiatsi abijiana jibi nejewa waja nakua.

Bajara juata pamonaē pa liwaisi tsipaeba najetarubenaje, bitso yawenona pe namata wenonaē jawata liwaisi, pa domae itsa ya kajupa najetaruka dajita nakua jawa, pamonaē petsipaebi najetarubenaewi liwaisi bewü pe tsitajutsi yeiyataeya pejume yapütaē nejatsi.

Najamatabuna pitabiabianame, jua ka yapütaē ejana nena ewetsineja, jiwi apo pe najuma nejā, pena tajuyobikuenia pe jinawanapae nejā, pe na kobe kiatsineja nua pe naitabarū karanatsi nejā pe nasabi pananuta.

Pe Natsijepae Kuene Nua Peka Itsaka Kuene

Pa domae itotjiana pejana kuene waja najamatabü jinae neja jua yabara be kuene beweliatsi nua jua akuene saütsi jiwi Sikuani tomaranütsi.

Waja be kuene bewelia jawa raja be jumetanetsi apo waja jainaiwi jae waü, pakuenia na ewetijitsiajitsi, nua apo waja tsiyapütaejae pakuenia bajarapa witane domae liwaisi najetaruka.

Waja aitsakakuene raja jua ba natsi jainatsi waja na ewetsineja dajitatsi, najae kuene, Salinai waü kuene nua waja na tsitae neja pakuenia naya tomara ewetajitsiatsi.

Cultura Survival monae, tsana pa liwaisi bajutotaje pe yapütae ejanae neja dajita jawa, pe kuene tae kuenia jua paepeto wajuto Radio ba jume jopa, nua pena matamotsikuene pena ewetsi jawa jiwi Sikuani. Tsitae ejana pakuenia naya pijiwi taenubenaajitsia COVID-19 matakabianü jawa.

Neja najua epato beje kuenia tsane:

Kopiaya jawa najumeruta Radio tajuna pe ewetenaewi.

Jua kujinae pe tsitajutsi bajuto jiwi pakuenia tsipaebijitsi pena ewetsineja pija tonaranü jawa janewaetsia kuenia.

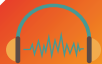

KOPIAYA JAWA

Pamonaé Pe Jamatabü Liwaisita Radio
Ewetenawé Na Yanijobijitsia
¿De Be Itsitsi Wajaitsi Radio Waja Tayenawé?
¡Kopiaya Saya Waja Na Ewetsikuene!

Pe nakuenebineja
jua itajutajitsia radio
ewetenawé pena
ewetsineja.

Pena yapütae ejanae
neja pamonea
baja jota na
enawanapa.

Pena tsitaeneja
pamonaé bitso ba
namatawenona
bejiobi kuenia
pejinawanapaewé.

Putsa pana itayaiya
jotame; Tsipaji
bitso namatamota
matakabi waja tae
ponaponaejawa.

Pe kanaüjübineja
juanü naka
tsiayai.

Pe Nakuenebineja Jua Itajutajitsia Radio Ewetenawewi Pena Ewetsineja

Tsinamata wenona penakuene bineja pakuenia natsi wajunae taewono paejitsia dajitayo, jane pakuenia Organización Mundial de la Salud OMS monae, tsitajuta penamata kaitoroba wanapaewi pija nakuanü jawa.

Pe Kanaüjbineja Juanü Naka Tsiayai

Itsa siwajainame tomaranü, Putsa nakofunütame pa liwaisi kamujüjioba pe namata kajinawanapaewi nija tomara jawata. Tsiyaji raja kopieya be na ewetame janewaetsia.

Pena Yapütae Ejanae Neja Pamonea Baja Jota Na Enawanapa

Waja jinawanapaewi tomaranü jawa be nayapütae ejanatsi, jawa natsi jainae yaniwa pebisia nekoni liwaisi, jua itaweta kae tomara kana kujitsia.

Putsa Pana Itayaiya Jotame; Tsiyaji Bitso Namatamota Matakabi Waja Tae Ponaponaejawa

Putsa na kafetame natsikejema kuenia itsa jota ya nuka bajara pa Domaebo, itsimure itsa jainame pakuenia na ewetijitsiamü nua itsa jainame pekaya ewetsiwi neja, itsa jume neja Putsa itsimü, Najamatabuna pire pa liwaisije jua ka tsipaeba waja ya tüpae kuene.

Pena Tsitaeneja Pamona Bitso Ba Namatawenona Bejiobi Kuenia Pejinawanapaewi

Itsa waja yajunü jawata jainatsi pena weretsi jiwiji nua itsa tsikuey jaina domae, bewü pena tsitae pakuenia bo jawata eka ponaponaejitsia.

Pe kanotabiabi
neja itsajota pena
kuenebi tajunae
napüna.

Pe ka nakuenebineja
jua ba pona jumali
yasipitsapaetsi
micrófono jawata.

Bewü pena kanotsi
janewaetsia pe
kuikuajai tajunae
jawata.

Bitso apo pe yajawa
ekae neja najua
jiwi beje kujinae pe
kuikuijai tajunae bo
Radio jawata.

Pe tsiwajunae jainae
neja pe jone yaniwa
pe kuikuijai bo
jawabelia.

Pena Kanotabiabi Neja Itsajota Pena Kuenebi Tajunae Napüna

Pena kanotabiabi neja itsajota pena kuenebi tajunae napüna. Kana kuenebare alcoholra pesajawira 70%, nua kana kuenebare cloro mera yajawa pe beyajuabira dajita wiria tewe.

Pe Tsiwajunae Jainae Neja Pe Jone Yaniwa Pe Kuikuijai Bo Jawabelia

Tsitaema tajunae pe ewetsijiwi pe kuikuajai bo ünüta, pe jume napebetsi janepanae neja itsa jume napebetijitsia celularta wekua. Neja itsa apo jainai bajara jua nejata celular jawa tsane. Pijinia itsa tajunae kuene kajupa pane namatajunaejawa mapakueniaje: www.giss.tv

Pe Ka Nakuenebineja Jua Ba Pona Jumali Yasipitsapaetsi Micrófono Jawata

Micrófono matakui nanito jawa raja kuene kajupa pena ya rajutsi jawa Domaebo. Bajara juata tsinamatawena penamata karanatsi jawa bajara pa matakuaite, kaejiwi kanakujitsia tsijainaena pija bolasa doro. Na ewere janewaetsia

Bitso Apo Pe Yajawa Ekae Neja Najua Jiwi Beje Kujinae Pe Kuikuijai Tajunae Bo Radio Jawata

Jua tsinatawenonaje bitso pena tajuyobineja jiwi, yajawa pe jainae neja pena itabara karanatsi pana nua pe kuibowojoto ata pe karanatsineja.

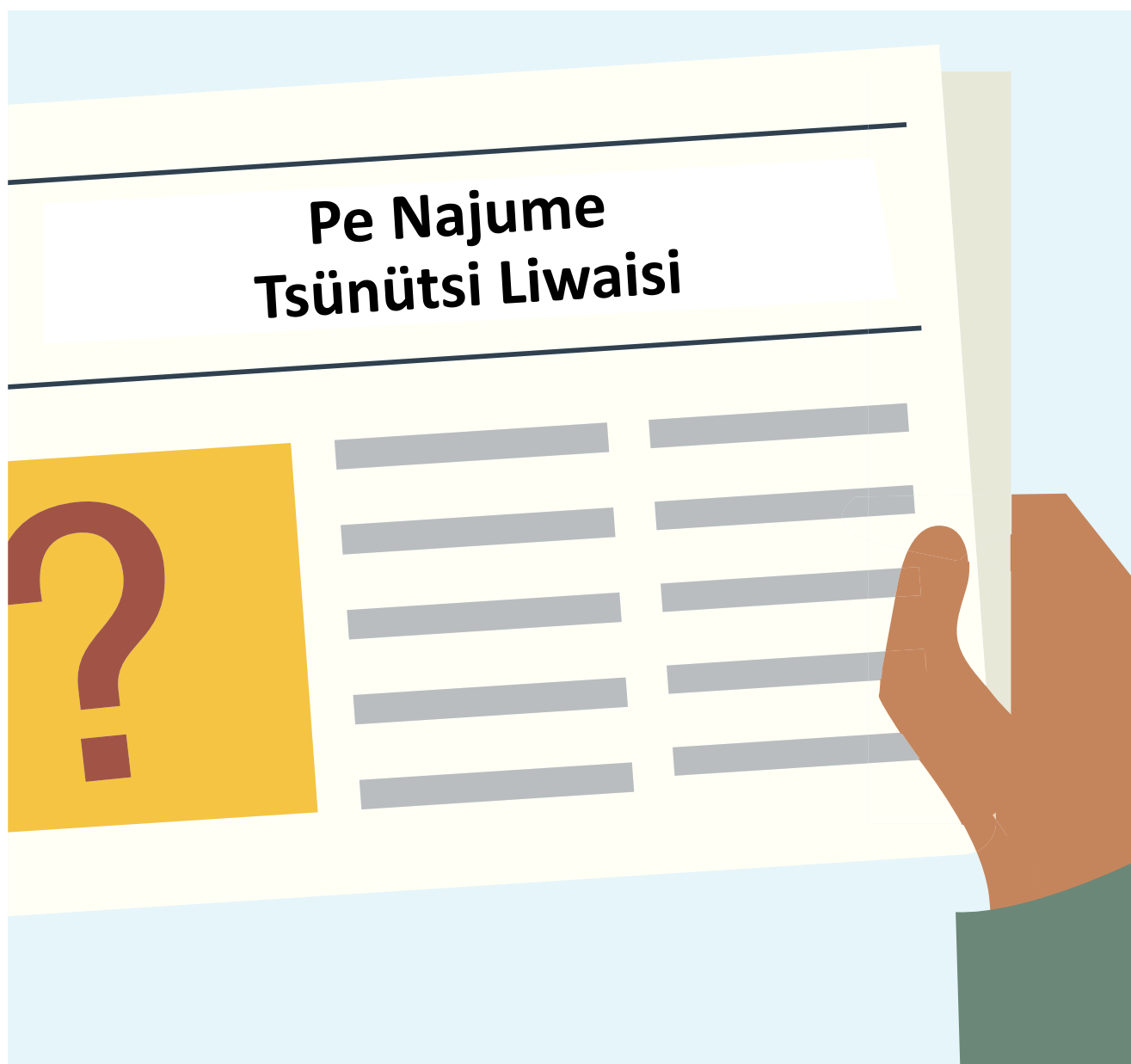
Bewü Pena Kanotsi Janewaetsia Pe Kuikuajai Tajunae Jawata

Bewü pena kana kuene bineja pe sukuenae panayo itsa jota kajabuta alcoholrayo yajawa, bajara jua kuene kajupa nena matajunae jawa waü kanaejitsi bo jawata.

JUA KUJINAE EPATÖ

Pe Tsijanewaetsi Tajunae

Jota tsipaebiana pakuenia Organización Mundial de la Salud OMS monae, nua petsi wajunae taewi COVID-19 Domae, tsipaebijitsia pena mata kaitorobiwi jiwi, abenajakae jibia yeiya taeya liwaisi.

Pe Natsipaebi Yaniwa Penajume Tsünütsi Liwaisi

La Organización Mundial de la Salud (OMS) monae, bajara pamonaе jumaitsi “pinaliwaisi” pe tsitajutsineja itsajota jiwi ba kapitsapa pinaliwaisi kuena ba najume tsünüta, bajara jua jiwi ba nabenajakae ejana dajita nakua jawa, bajara juata Putsa pa jume janiataneme pina liwaisi.

Pana Mujuna Ewere Pejaniajai Liwaisi

Najamatabüna pire juaje, itajutejema jiwiyo raja apo pe paebikuene liwaisi, Tsipaji apo pe wiria kanaujubiwi domae tewe, bajara juata apo be jume janiataetsi itajutejema jiwi, kaejawa beitsibaja be jume janiatanetsi pe kanaujübiwi bajara pa tewe.

OMS
Organización Mundial de la
Salud Monae

Bajara Pa Monae Juya Pe Kawawajaineja Jua Sikuani Salinaiwi Yapütane Pena Waübineja

Tsipaji jainatsi pakuenia na ewetijitsiatsi waja kuene kuenia, na abatsia pejaejawa, waü Sikuani wiria, nejata namatawenonatsi waja na mujuna ewetsineja perujuwi.

Pena Tsipaebi Neja Liwaisi Waja Jumeta Nua Wowai Jume Yajawa

Tsipaji waja jinawanapae nakuata ba jumetanetsi yapujanepanaeya waja jiwi Sikuani jumeta, pejanijai liwaisi pena tsipaebi neja radio jawa, na tsimata tsünü jaitsianatsi pakuenia pejanijai liwaisi jinae jitsiatsi. Kotokaewi jawata paka yapütae ejanaenatsi pa bajutotaje pane na tsiwajunae yapütae neja pe janiajai liwaisi.

Putsa Pa Jume Karubame Itsa Jiwi Ata

Ajena matakabi jawerena jumaitsi “tsinowiraja” jai, jane itsiata be pebisia liwaisita bara kuikuijaitsi, nejata bajarapamonae natsi najamatabüjaina itsa ira pana pijiwi.

Wajaitsi waja jinawanapae tomaranü jawa bajara pakuenia pabisiakueneta itoyatsi pena patenae jiwiji itsa tomaranü jawerena.

Bajara juata kanaüjüre ne bara kuikuijai yabara itsajiwi, itsiata najume kopabianatsi bajara pa liwaisianü, pane itabarata pena janibotena wanapaejawa pe wiria yabara nua itsa romaibena wanapatsi bejiobi kuenia.

Radio Jume Liwaisi Jainaewi Yeiya Taeya Ejana Dajita Jiwi Pe Wiria Kuene

Radio jume jainaewi kuene kaüjüpatsi pe kapitsapae jawa pejanijai liwaisi, itsa jota na yeiya taeya ejana kaijiwi kanakujitsia, (itsa jota kuene kajupa pena nekonitsi jawa pebisia liwaisi yabara).

Waja Tsiwajunae Taeneja Liwaisi Waja Paebi Wajunaeya

Bitso pe yabara naliwaisitsiwi apajayotsawanapae wapeje baju itajutua bajara paliwaisianü kanawijata yamujutorobiaya, nejata itsa pa taneme pe jumeyabija pane itajuto kuajaya, be naya nijobatsi pejanía liwaisita waja nayawenonae neja Salinai Waüta.

Pena Tsipaebineja Yeiyataeya Dajita Jiwi Jawa

Itsa payapütaneme pajiwiyo jaina nua ya tüpa bajara pa domae COVID-19 domae, payanijobare yeiyataeya pijamonae jawabelia, tsitaekuenia liwaisi pena yanijobi neja, jua yabara kaujupatsi.

Pena Rajutsineja Ayaikuenia Liwaisi Jiwi Tomaranü Jawa Yajawa Pija Penamata Kaitorobiwi Jawabelia

Pe tsipaebineja pakuenia dajita jawa naeweta wanapa pe natsi jinae yaniwa domae, yapütae ejana ponaejitsia juanü ajibi ejana pona pe pitsapaejae padomaeje.

¡Najamatabüna pire!, radio pe ewetenaewi raja pe tsipaebineja penamatamotsi liwaisi, itsa jota tsipaeba pa jiwi kaüjüpati domae, nejata bajara jua petsi karukaewitsi pe waübijawa pejume taeneja nua pejume kowünütsineja. Tsipaji itsa perabü kanaükobatsi natsiwajnae yapütanetsi pajiwi jaina, pe ewetawanapae nejatsi pe waübiwi.

Peyakaüjüpaë Ejanaë Neja Pejania Kuene Liwaisi

1. Ya kaüjüpaë ejana pe jinawanapae kuene na ewetsiaya. Pakuenia nabaru jinawanapaejitsia itkarajitsiaya setawanapae kuenia, naya boya janewaitsi nua baja itsa kuene jawanü ata.

2. Panatsikobe tsanare pakuenia bo jawata pa nakuenebijitsiamü petiriawi yajawa.

3. Pa kanakenebare pejewaji peliwaisi petiriawi yajawa. Tsipaji waja najuma jinawanapae jawata nekoni liwaisianü naya wiata pona. Nejata na asiwaya najua jinawanapatsi, jumateja nua najamatabü taya.

4 Katsitekatsi waja kuene kuenia jua liwaisi ba natsipaebatsi, yabara kanaüjübineja jua yabra ya nakua wünükatsi Domaëbo.

Peyakaüjüpaë Ejanaë Neja Pejania Kuene Liwaisi

5. Itsa nakuanü jawa raja pe yakinaewi nabijiobita tsipaji apo jainae internet nua pakuenia pija bo jawelia yakinekae jitsia, bajarajuata bepa wajükame pekujarubi jiwi pe tsitaeneja pejewaji pe nakujarubineja Radio tajunae jawa, pena juabi wonopae yaniwa.

6. Tsipaebare dajita jiwianü waja naewetsikuene raja apo ajibi ejanatsi bajara padomae COVID-19.

7. Waja najamatabüna pitsineja pejanian kuene jawanü itsa abajü pa domae apo jainaetsije.

8. Pakapitsapare liwaisi jiwi tomaranü jawa pe kana üjübineja jua naka yabijiaruta pa domae pejamatabü keueneje, nejata penayanijobi neja pakuenia be jenetatsi Pejania matakabi neja.

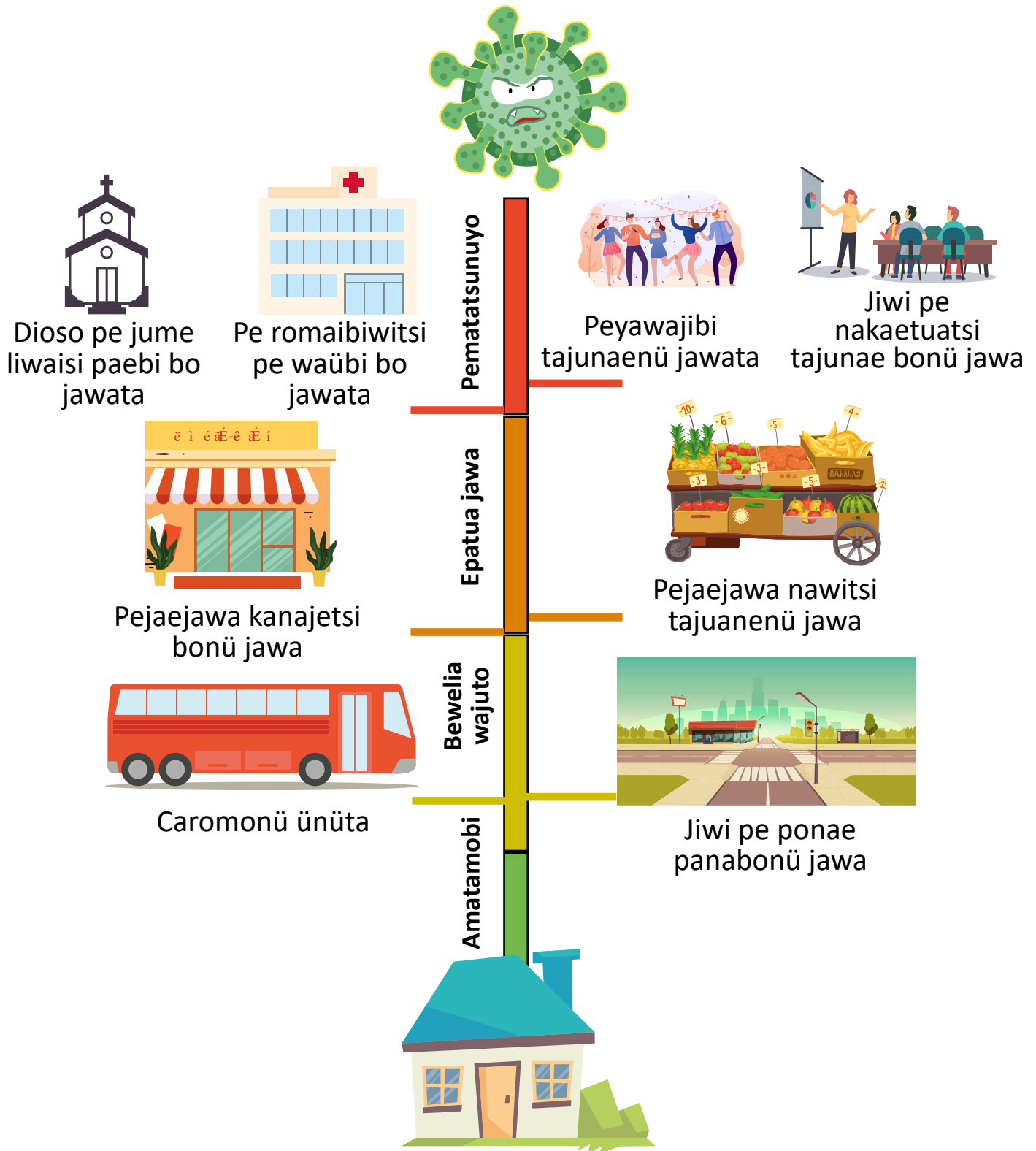
9. Kanaüjütsiaya pa ewere panekobe kowü tsipaji namatawenonaenatsi waja wajunae jawabelia.

10. Pajunare jiwi tomaranü pane tsipaebi neja pejanijai liwaisi jua kopai patanajetaruka, wapeje baju jawa pikani apo waja natsiya pitsinekuene, jane itsiata kuene kajüpa.

11. Pa tsipaebare pa najae jawa naka perabü asaü ejana, jua bajayatami waja monae salinaiwi naka abata waja perabü asaü neja, waja tsitajutsineja jua wamo jiwiji ba kanakujabatsi.

¿Dejota Bitso Kuene Kajüpa Ne Natsi Ya Pitsijawa Bajara Pa Domae?

Itsajota Pejaniajai Liwaisi Namata Junaejitsipame:

Organización Mundial de la Salud

<https://www.who.int/es>

Organización Panamericana de la Salud

<https://www.paho.org/hq/index.php?lang=es>

México

<https://verificovid.mx/>

<https://coronavirus.gob.mx/>

Guatemala

<https://www.unicef.org/guatemala/coronavirus-covid-19-lo-que-los-padres-deben-saber>

El Salvador

<https://covid19.presidencia.gob.sv/>

Honduras

<https://covid19honduras.org/>

Nicaragua:

<https://ondalocal.com.ni/>

Panamá

<http://www.mingob.gob.pa/gobernacion-la-comarca-guna-yala/>

<https://www.midiario.com/>

Ainawi Ya Tajü Maüjaitsi Namütonü Itsa Jota COVID-19 Domae Liwaisi Namatajunae Jitipame

<https://ijnet.org/en>

Red Internacional de Periodistas

<https://gijn.org/gijn-en-espanol/>

<https://derechos.culturalsurvival.org/>

<https://www.culturalsurvival.org/es/covid-19>

<https://www.articulo66.com/>

<https://rdsradio.hn/>

<http://www.vocesnuestras.org/programas/salvador>

<https://www.facebook.com/tvindigena>

<https://tvindigena.org/covid19/>

<http://www.minsa.gob.pa>

Pakeniaje:

Pekapitsapae monae: Cultural Survival.

Pajiwi jume liwaisi jutaje (Sikuani jumeta): Jorge Danilo Ponare Sosa.

Pajiwi kana üjüta: Patricia Sucely Puluc Tecúm, Maya K'iche, Guatemala.

Diseño y Diagramación: Circe Benitez, Nicaragua.

Edición: Agosto 2020

Jua Raja Maje Kapitsapa:

